

Odgoj s ljubavlju (Medina)

Hatib: dr. Abdulbari ibn Avad es-Subejti

23. džumadel-ula 1439. po Hidžri / 9. februar 2018.

Hvala Allahu Koji je Kur'an učinio najboljim putem odgoja. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, i Čiji ajeti oživljavaju i prosvjetljuju ljudsko srce, i svjedočim da je naš prvak i vjerovjesnik Muhammed Njegov rob i poslanik, koji je očistio duše i ispunio ih imanom, neka su na njega Allahova milost i blagoslov, i na njegovu porodicu, i ashabe koji su povelili islamski ummet putem ponosa, čistoće i progresa. Oporučujem sebi i vama bogobožnost, jer ona je stjecište dobra na ovom i budućem svijetu.

Islam je oživio značenje odgovornosti u dušama vjernika, a najveća odgovornost je briga za potomstvo i njegov odgoj u okrilju vrijednosti vjere, koje su izvor svake dobrote. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Svi ste vi pastiri, i svaki pastir bit će pitan za svoje stado.”

Kada odgajatelj zakaže u svojoj odgojnoj obavezi, život odgajanika svede se na puko preživljavanje, zadovoljavanje prirodnih nagona i slijeđenje strasti. Uzvišeni kaže: “Allah će one koji vjeruju i dobra djela čine uvesti u džennetske bašče kroz koje rijeke teku, a oni koji ne vjeruju – koji se naslađuju i žderu kao što stoka ždere – njihovo će prebivalište Vatra biti!” (Muhammed, 12)

U posebnom fokusu odgoja je ljudsko srce, jer kada je ono zdravo, zdravo je cijelo tijelo, a kada je ono bolesno, bolesno je cijelo tijelo. Uzvišeni kaže: “Ali, oči nisu slijepe, već srca u grudima.” (El-Hadždž, 46) Kada je srce zdravo i kada ono “procvjeta”, čovjek intelektualno sazrijeva, svjetlost imana ispunjava njegovo tijelo i predaje se Allahu, džellešanuhu. Uzvišeni kaže: “Zar nije vrijeme da se vjernicima srca smekšaju kad se Allah i Istina koja se objavljuje spomene.” (El-Hadid, 16)

Nema sumnje da je ljubav, kao princip, utemeljena u Poslanikovoju uputi, a prepoznavamo je kao iskreni govor duše ili odgojnu poruku koju jedno srce upućuje drugom srcu. Allah, džellešānuhu, usadio je roditeljima ljubav prema njihovoj djeci, njihovim odgajanicima, radosti njihovih očiju. Usama ibn Zejd, radijallahu anhu, rekao je: “Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao je mene i Hasana u krilu, zagrlio nas je i rekao: ‘Allahu moj, smiluj im se, ja sam im se smilovao.’” U drugoj verziji kaže se: “Allahu moj, ja ih volim, pa ih i Ti voli.”

Jedna od manifestacija odgoja s ljubavlju jeste ljubljenje i grljenje djece. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poljubio je Hasana u prisustvu Akre ibn Habisa et-Temimija, pa je Akra rekao: “Ja imam desetero djece i nikada nijedno nisam poljubio.” Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče mu: “Ko se ne smiluje drugima, ni njemu neće biti ukazana milost.”

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, držao je hutbu kada su u džamiju ušli Hasan i Husejn. Dok su oni hodali i spoticali se, Poslanik je sišao s minbera, uzeo ih i postavio ispred sebe, a zatim je rekao: “Istinu je rekao Uzvišeni Allah: ‘Imanja vaša i djeca vaša samo su iskušenje’ (Et-Tegabun, 15). Gledao sam ovu dvojicu dječaka kako hodaju i spotiču se, i nisam se mogao suzdržati a da ne prekinem govor, siđem s minbera i podignem ih kod sebe.”

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, šalio se s djecom, umiljavao im se i vodio je računa o njihovim osobenostima. Jednom dječaku rekao je: “O ti sa dva uha!” Drugom je rekao: “O Ebu Umejre, šta se dogodilo s tvojim vrapčićem?”

Roditelji nikada ne bi trebali zaboraviti da je jedan od najčasnijih, najefikasnijih i najtrajnijih vidova odgoja s ljubavlju ustrajnost u dovi za odgajanika da mu Allah podari uputu, dobrotu i da ga čuva od svakog zla. Robovi Milostivog su oni koji govore: “Gospodaru naš, podari nam u ženama našim i djeci našoj radost i učini da se čestiti na nas ugledaju!” (El-Furkan, 74) Zekerijja, alejhis-salam, rekao je: “Zato mi pokloni od Sebe sina da naslijedi mene i porodicu Jakubovu, i učini, Gospodaru moj, da budeš s njim zadovoljan.” (Merjem, 5–6) Ibrahim, alejhis-salam, rekao je:

“Gospodaru moj, daruj mi porod čestit!” (Es-Saffat, 100) “Gospodaru moj, daj da ja i neki potomci moji obavljamo molitvu; Gospodaru naš, Ti usliši molbu moju!” (Ibrahim, 40)

S druge strane, strogo je zabranjeno proklinjanje djece i učenje dove protiv njih. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Nemojte doviti protiv sebe, ni protiv svoje djece, ni protiv svog imetka, možda pogodite trenutak u kojem Allah uslišava dovu, pa vam dā ono što tražite od Njega.”

Lijep primjer je temelj odgoja i svjetlo duhovnog uzdignuća. Uzvišeni kaže: “Reci: ‘Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehе vam oprostiti!’ A Allah prašta i samilostan je.” (Ali Imran, 31) Nije nepoznata činjenica da su vlastiti primjer i uzoritost djelotvorniji od riječi i puke teorije. Zbog važnosti pozitivnog, ali i opasnosti negativnog primjera, Allah, džellešānuhu, rekao je: “O vjernici, zašto jedno govorite a drugo radite? O, kako je Allahu mrsko kada govorite riječi koje djela ne prate!” (Es-Saff, 2–3)

Ljubav prema odgajaniku ne prestaje čak i kada on pogriješi. To je put i praksa Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kojem je došao neki čovjek i rekao: “Allahov Poslaniče, propao sam.” Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upitao je: “Šta si učinio?” “Općio sam sa ženom za vrijeme posta”, reče on. “Imaš li mogućnost osloboditi roba”, upitao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. “Nemam”, reče on. “A jesi li u mogućnosti da postiš dva mjeseca uzastopno?”, upitao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. “Nisam”, odgovorio je ovaj. “Da li imaš mogućnosti nahraniti šezdeset siromaha?”, upitao je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. “Ne”, odgovorio je ovaj. Ebu Hurejre, radijallahu anhu, kaže: “Zatim je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, ušutio.” I dok smo mi još bili tu, Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, donesena je posuda u kojoj su bile datule, i on reče: “Gdje je onaj što je pitao?” “Evo me”, odazvao se on. “Uzmi ih i podijeli na ime milostinje!” “Je li siromašnijem od mene?”, upita čovjek, a zatim nastavi: “Allahov Poslaniče, tako mi Allaha, između dva kamenjara Medine nema nikog siromašnijeg od mojih ukućana.” Vjerovjesnik,

sallallahu alejhi ve sellem, nasmijao se toliko da su mu se ukazali njegovi zubi ocnjaci, a zatim je rekao: "Nahrani njima svoje ukućane!"

U okvirima odgoja s ljubavlju mora biti mjesta za mudrost, lijep savjet, blagu riječ i izbjegavanje svih oblika grubosti, vrijeđanja i ponižavanja. Allah, džellešanuhu, objavio je Svom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: "Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj!" (En-Nahl, 125) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: "Allah je blag i voli blagost, i daje za blagost ono što ne daje za grubost, i ono što ne daje za bilo koju drugu osobinu." Tako je Poslanik za beduina koji je počeo mokriti u džamiji rekao: "Pustite ga neka završi, donesite kofu vode i pospite po mokraći, jer poslani ste da olakšavate, a ne da otežavate."

Poštivanje odgajanika i pokazivanje samilosti i dobronamjernosti prema njemu također je Poslanikova praksa. Aiša, radijallahu anha, kaže: "Fatima je došla kod Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a njen hod najviše je podsjećao na Poslanikov hod. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: 'Dobro došla, moja kćeri', a zatim joj je pokazao da sjedne s njegove desne ili lijeve strane."

U odgoj se treba unijeti cijelim svojim bićem, iskrenim osmijehom, nježnim dodirom, toplom riječju, milostivim osjećanjima. Odgajatelj ne treba propuštati priliku da u srce odgajanika zasadi moralne vrijednosti, ne potcjenjujući njegove umne sposobnosti. Ibn Abbas, radijallahu anhumu, rekao je: "Bio sam iza Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa mi se okrenuo i rekao: 'Dječaće, naučit ću te nekoliko riječi: čuvaj Allaha, čuvat će te; čuvaj Allaha, naći ćeš Ga na svojoj strani.'"

Odgoj s ljubavlju zahtijeva pozitivno porodično ozračje, u kojem vladaju sklad, zajedništvo, duh radosti i sreće, i opuštenost u propisanim šerijatskim granicama. Aiša, radijallahu anha, kaže: "Bila sam sa Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, na putovanju, pa smo se utrkivali i ja sam ga pretekla, a kada sam se malo udebljala, ponovo smo se utrkivali, pa je on mene pretekao, i rekao mi je: 'Ovo je za ono.'" Aiša, radijallahu anha, također je rekla: "Vidjela sam Allahovog Poslanika, sallallahu

alejhi ve sellem, dok je jednog dana stajao na vratima moje sobe i gledao abesinske robove koji su se igrali kopljima u džamiji. Pokrivao me je svojim ogrtačem, a ja sam zajedno s njim posmatrala njihovu igru.”

Odgoj s ljubavlju podrazumijeva i pravednost u ispoljavanju emocija prema svoj djeci jednako, bez ikakvih razlika i privilegija. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odbio je svjedočiti darivanju samo jednog djeteta, i rekao je: “Ne želim svjedočiti nepravdu.”

Odgoj s ljubavlju, zadovoljavanje emocionalnih potreba i doticanje osjećanja, to je put Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i prirodna potreba, koja posebno dolazi do izražaja u odgoju ženske djece. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Ko se bude brinuo o ženskoj djeci, i činio im dobročinstvo, ona će mu biti zaštita od Vatre.” Dobročinstvo prema ženskoj djeci ogleda se u njihovom poučavanju i podizanju u čednosti i udaljavanju od nepristojnog odijevanja i svega onoga što je u vjeri zabranjeno.

Uključivanje djece u ozbiljne društvene aktivnosti i korisne projekte, kao što je humanitarni rad i sl., podiže njihove ambicije i čuva ih od bavljenja bezvrijednim i nebitnim stvarima.

Od stvari koje narušavaju odgoj s ljubavlju su: navikavanje djece na ispunjavanje svih njihovih zahtjeva i želja, zapostavljanje njihovog odgoja i ispravljanja njihovih grešaka. Strogoća je u nekim situacijama neodvojiva od ljubavi.

Loše postupanje prema majci u prisustvu djece, “isušuje” izvore ljubavi. S druge strane, javno činjenje grijeha i devijantno ponašanje roditelja ruši instituciju odgoja u njenim temeljima. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Dovoljno je čovjeku grijeha da upropasti one o kojima se skrbi.”

Tehnološki napredak čovječanstva doveo je do korjenitih promjena u razmišljanju, razumijevanju i ponašanju ljudi, a savremena sredstva komunikacije postala su ravnopravan konkurent porodici u njenoj odgojnoj misiji. Upravo u takvim okolnostima dolazi do izražaja važnost odgoja s ljubavlju, očuvanje kompaktnosti

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

porodice i izgradnja mostova povjerenja među njenim članovima, korištenje novih odgojnih metoda, afirmacija istinskih vrijednosti, mobilizacija obrazovnih i odgojnih ustanova u izvršavanju njihove osnovne zadaće koja se ogleda u postavljanju sigurnih temelja za budućnost, očuvanju najvećeg bogatstva domovine zaštitom načela i moralnih vrijednosti, i brizi za buduće naraštaje, njihova stremljenja i ambicije. Rekao je Uzvišeni: "O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od Vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti." (Et-Tahrim, 6)

Donosite salavate na poslanika Pravog puta, to vam je naredba od Allaha u Njegovoj Knjizi: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šalžite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56)

Allah meni i vama podario blagoslov u časnom Kur'anu, i okoristio mene i vas njegovim ajetima i mudrom opomenom.

Rekoh ovo i od Allaha tražim oprost za sebe i vas, On mnogo prašta i milostiv je.

